

Nr 135.

Av herr **Wagnsson m. fl.**, om anslag till anordnande av kurser i *esperanto*.

Föregående års riksdag beslöt att för anordnande av tvenne utbildningskurser i *esperanto* för lärare för budgetåret 1929—1930 bevilja ett anslag av 2,900 kronor. Kurserna anordnades av Sveriges Folkskolläraryrkesförbund och Sveriges Folkskolläraryrkesförbund under ledning av folkskollärare Ernfrid Malmgren, Stockholm. Denne har sedermera till Kungl. Skolöverstyrelsen avgivit rapport över kurserna, vilken med uteslutande av namnen på kursdeltagarna, har följande lydelse.

»Berättelse över de av styrelserna för Sveriges Folkskolläraryrkesförbund och Sveriges Folkskolläraryrkesförbund efter uppdrag av Kungl. Maj:t anordnade *esperanto*-kurserna för lärare under budgetåret 1929—1930.

Till kursledare utsågs undertecknad, folkskollärare Ernfrid Malmgren, och till lärare för kurserna direktören för rumänska *esperanto*-institutet, red. Tiberio Morariu. Som tolk och medhjälpare vid undervisningen har biträtt folkskolläraren Gösta Ahlstrand, Älvkarleö.

Kurstiderna bestämdes till 10—20 juli och 26 juli—6 augusti.

Såsom deltagare i kurserna anmälde sig 90 lärare och lärarinnor, varav 51 med stipendium besökt kurserna, nämligen

folkskollärarna	26 st.	
folkskolläraryrkesförbunden	11 »	och
småskolläraryrkesförbunden	14 »	

Under kurserna ha dagligen ägt rum fyra lektioner, varförutom på kvällarna beretts möjlighet för deltagarna till samvaro i och för samtalsövningar på *esperanto*.

Undervisningen har skett enligt den s. k. Che-metoden. Denna är liksom Berlitz-metoden en talmetod men tar mer hjälp av logiken och de grammatiska reglerna. Che-metoden uppnår nämligen efter ett visst genomgåendet pensum syntetiskt den grammatiska regel, som av olika exempel belysts, varefter regeln fastslås och därefter utgör en av delarna, på vilka den följande undervisningen vilar. Genom att i stor utsträckning taga fantasien till hjälp väcker Che-metoden i hög grad elevernas självverksamhet. Undervisningen är vidare så planmässigt ordnad, att på mycket kort tid hela formläran genomgås, varförutom en icke föraktlig talfärdighet erhålles. De utomordentliga resultaten äro naturligtvis möjliga endast tack vare det undervisade språkets geniala ordbildningslära och enkla, logiska grammatik, där alla undantag bannlysts.

För att kontrollera de uppnådda resultaten av undervisningen ombads rektor för Svenska *Esperanto*-Institutet, rektor Sam Jansson vid Beskowska skolan i Stockholm, att bland kursdeltagarna vid kursernas slut anordna prov

för erhållande av lägre esperantoexamen. Proven voro: skriftliga översättningar till och från esperanto samt reproduktionsprov, muntlig översättning av esperanto-text, samtalsövning och grammatikförhör. Därvid visade det sig, att 20 deltagare undergingo denna examen med medelbetyget A, 9 deltagare med medelbetyget a, 11 st. med AB, 5 st. med Ba och 6 st. med B. Av dem med medelbetyget A hade 18 st. förut studerat esperanto. Vidare hade av dem med a 5 st. och med AB 5 st. förut studerat språket.

Av examensproven kan man sluta sig därtill, att de personer, som före denna pedagogiska lärarkurs redan inhämtat esperantos grunder, i alla avseenden förvärvat de utmärktaste kunskaper för läroverksamhet inom studiecirklar o. s. v. De personer, som ägt ingen eller obetydlig kunskap i esperanto ha 1) då de förut studerat andra främmande språk, under kursen förvärvat mycket goda kunskaper i esperanto, 2) då inga som helst kunskaper i andra främmande språk varit förhanden, förvärvat förmåga att fullt förstå esperanto samt att något så när tala och skriva språket. För att befästa de inlärdas kunskaperna hos även den senast nämnda gruppen skulle säkerligen en ökning av studietiden till 12 dagar i stället för hittillsvarande 10 vara synnerligen fördelaktig.

Då den senare av de bägge kurserna ägde rum i Hälsingborg — den första kursen hölls i Stockholm — omedelbart före den internationella skolkongressen i Helsingör, drogos en del personer över sundet för att taga del av den metod, efter vilken undervisningen skedde, en metod som väckt sådant intresse Europa runt. Bland besökarna må nämnas prof. Otto Simon vid Wiens handelsakademi, prof. J. Findley i Manchester och den danska lärarinnan fröken M. Noll såsom representant för J. J. Rousseau-institutet i Genève. Samtliga auskultörer ha varit mycket imponerade över resultaten och förtjusta över metoden. På deras anmodan föranstaltades under kongressen i Helsingör demonstrationslektioner av Che-metoden.

Deltagarna i den första kursen sammanfattade sina intryck om kursen sålunda: »— Vi ha varit i tillfälle att konstatera, dels den s. k. Che-metodens utomordentliga pedagogiska förtjänster, ytterligare framhävda på grund av kurslärarens, herr Tiberio Morariu, stora pedagogiska förmåga, dels esperantos geniala grammatiska och ordbyggnadstekniska konstruktion, vilket gjort det möjligt för oss att på en tid av endast 10 dagar inhämta språkkunskaper, vilka vid kursens början skulle förefallit oss ouppnåeliga. Vi vilja därjämte uttrycka en förhoppning om att liknande kurser må anordnas även under kommande år, om möjligt i ännu större utsträckning.» (Se bil.).

Deltagarna i den andra kursen enade sig om följande uttalande: »— Den under kursen tillämpade Che-metoden har visat sig äga utomordentliga pedagogiska förtjänster. En strängt kontinuerlig, i detalj väl genomtänkt planläggning samt ett synnerligen åskådligt och glädjebetonat framställningssätt äro utmärkande drag för denna metod. Utan tvivel kan metoden tillämpas vid undervisning i skilda ämnen och på olika stadier. — — — Vi vilja därjämte framhålla, att vi, efter de erfarenheter, vi gjort under kursens lopp, äro övertygade om att undervisning i esperanto borde ha sin givna plats på fortsättningskolans och de högre folkskoleklassernas schema, enär sådan undervisning skulle verka stimulerande och vara till direkt gagn för den övriga undervisningen. — Då liknande kurser äro av behovet påkallade, uttala vi ävenledes den förhoppningen, att flera dylika kurser måtte anordnas nom kommande år.» (Se bil.).

Genom årets esperanto-kurser torde i någon mån den stora bristen på espe-

ranto-kunniga lärare, villiga att biträda inom den frivilliga bildningsverksamheten, bli avhjälpt. I betraktande av det utomordentliga intresse, som inom landets studiecirklar visas det internationella hjälpspråket esperanto, torde dock behovet av liknande kurser och i större omfattning göra sig kraftigt påmint till kommande år.»

De i rapporten återopade bilagorna hava (likaledes med uteslutande av namnen) följande lydelse.

»Undertecknade, lärare och lärarinnor, ha deltagit i den statsunderstödda av Sveriges folkskollärareförbund och Sveriges folkskolläraryrkesförbund anordnade esperanto-kursen i Stockholm den 10—20 juli 1929.

Under denna tid ha vi varit i tillfälle att konstatera, dels den s. k. Chemetodens utomordentliga pedagogiska förtjänster, ytterligare framhävda på grund av kurslärarens, herr Tiberio Morariu, stora pedagogiska förmåga, dels esperantos geniala grammatiska och ordbyggnadstekniska konstruktion, vilket gjort det möjligt för oss att på en tid av endast 10 dagar inhämta språkkunskaper, vilka vid kursens början skulle förefallit oss ouppnåeliga.

Vi vilja härmed uttrycka vår stora tacksamhet till Sveriges Folkskolläraryrkesförbund och Sveriges Folkskolläraryrkesförbund såsom anordnare av kursen jämväl till statsmakten, som genom det beviljade anslaget undanröjt en del av de ekonomiska svårigheterna för kursen.

Vi vilja därjämte uttrycka en förhoppning om att liknande kurser må anordnas även under kommande år, om möjligt i ännu större utsträckning.

Stockholm den 20 juli 1929.

(namn).»

»Undertecknade, deltagare i den andra statsunderstödda kurs, som av Sveriges Folkskolläraryrkesförbund och Sveriges Folkskolläraryrkesförbund anordnats i Hälsingborg den 26 juli—6 augusti 1929, få härmed uttrycka sin tacksamhet till statsmakten och dessa båda läraresammanslutningar.

Den under kursen tillämpade Che-metoden har visat sig äga utomordentliga pedagogiska förtjänster. En strängt kontinuerlig, i detalj väl genomtänkt planläggning samt ett synnerligen åskådligt och glädjebetonat framställningssätt äro utmärkande drag för denna metod. Utan tvivel kan metoden tillämpas vid undervisning i skilda ämnen och på olika stadier.

Att vi under kursen haft en så utmärkt lärare som redaktör T. Morariu är en förmån, som vi högt uppskatta, enär han gett oss det allra bästa föredöme.

Vi vilja därjämte framhålla, att vi, efter de erfarenheter, vi gjort under kursens lopp, äro övertygade om att undervisning i esperanto borde ha sin givna plats på fortsättningsskolans och de högre folkskoleklassernas schema, enär sådan undervisning skulle verka stimulerande och vara till direkt gagn för den övriga undervisningen.

Då liknande kurser äro av behovet påkallade, uttala vi ävenledes den förhoppningen, att flera dylika kurser måtte anordnas inom kommande år.

Hälsingborg den 6 augusti 1929.

(namn).»

Det stora intresse, varmed dessa kurser omfattades och det goda resultat som därvid uppnåddes, har medfört att de båda läraresammanslutningarna förklarar

sig beredda, att under förutsättning av fortsatt statsunderstöd, även under sommaren år 1930 anordna tvenne dylika kurser. På grund av de erfarenheter, som vunnits under föregående kurser, och i enlighet med den mening, som av kursledaren i rapporten till Kungl. Skolöverstyrelsen uttalats, har man dock ansett förmånligt att utöka kurserna till att omfatta vardera 12 dagar. Dessutom har det ansetts nödigt att beräkna kostnad för lokalhyra, enär den förhoppning som hystes av anordnarna för 1929 års kurser, om att lokal kostnadsfritt skulle kunna upplåtas för kurserna, visade sig icke kunna uppfyllas. Anslagsbehovet blir därför något större än vad som föregående år beräknats, och utgör:

Bidrag till 50 kursdeltagare, 4 lektionstimmar under 12 dagar à 90 öre (50 × 48 × 90)	kr. 2,160
Lärare, 10 kr. per lektionstimme	» 960
Lokalhyra	» 200
Ersättning till kursledare	» 100
Annonser, material m. m.	» 200
	Summa kr. 3,620

Behovet av lärarkrafter villiga att ställa sig såsom ledare för studiecirkel, som studera esperanto, är större än någonsin. Såsom exempel kan anföras att antalet studiecirkel inom arbetarnas bildnings förbund, med esperanto som studieämne, under studieåret 1927—1928 var 149, men hade för studieåret 1928—1929 ökat till 266.

Under hänvisning till vad som anförts hemställes,

att riksdagen för anordnande av utbildningskurser i esperanto för lärare, må för budgetåret 1930/1931 bevilja ett anslag av 3,620 kronor.

Stockholm den 21 januari 1930.

<i>J. G. Walles.</i>	<i>Mauritz Hellberg.</i>	<i>Ruben Wagnsson.</i>
<i>J. P. Johansson.</i>	<i>Ivan Pauli.</i>	<i>David Norman.</i>
	<i>Oskar Hagman.</i>	<i>John Sandén.</i>